

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ἘΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

Ὅτι δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκτελέσθησαν
βουλεύματα ἢ περὶ ποιήσεως καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν. (Ἰβίδ. ἑσῆς).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1884

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ἀλλήλους μὴ παρενοχλοῦντες ὁ εἰς τὸν ἕτερον. « Ἄς ἀφήσῃ λέγει ὁ πιστὸς ὀρθόδοξος τὸν ἐπιστήμονα καὶ οὗτος ἐκεῖνον νὰ βαδίσῃ ἐκάτερος ἡσύχως τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁδόν. Ἡμεῖς σᾶς ἐπιτρέπομεν προσθέτει, νὰ πρῶσθεύητε ὅποιανδὴποτε θέλετε πίστιν, ἀφήσατε ὅμως καὶ σεῖς ἀνενόχλητον τὴν ἡμετέραν φιλοσοφίαν. Ἐὰν δὲ οἱ ἄγαν εὐσεβεῖς ἀπειρῶντο καὶ κατώρθουν ν' ἀπορίσωσιν ἡμᾶς τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο ἠθέλομεν θεωρήσει μέγιστον κέρδος. Καίτοι δ' ἐγένοντο ψευδεῖς μεσιτεῖαι καὶ συνδιαλλαγῆς ἀπόπειραι, μόνον ὁ ἀποχωρισμὸς τῶν ἀντιθέτων μερῶν δύναται νὰ φέρῃ ἀμφοτέρους πρὸς τὰ πρόσω. » Ἐν τοῖς λόγοις τούτοις πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν ἐκφραζομένην παρρησίαν τοῦ ἀνδρός, ἀπέναντι τῶν θεολογικῶν ὑπεκφυγῶν, μεθ' ὧν τινες ζητοῦσι νὰ καλύψωσι τὸ ἀνοιχθὲν ἤδη ῥήγμα μεταξὺ Χριστιανισμοῦ καὶ νεωτεριζούσης ἐπιστήμης. Ὁ Strauss κατὰ τοῦτο ἔχει δίκαιον, ὅτι ἀπορρίπτει τὰς ψευδεῖς πρὸς διαλλαγὴν ἀποδείρας. Τὸ τεθὲν ὅμως ζήτημα ἀποκρούεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι Χριστιανισμὸς καὶ ἐπιστήμη δὲν δι' ἄγουσιν ἐν εἰρήνῃ.

(ἔπεται συνέχεια)

ΣΗ ΣΟΥΓΚΡΑΣ.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ.

Ἡ εἰσοδός μου εἰς τὸ Σχολεῖον.

Χθὲς εἰσῆλθον εἰς τὸ σχολεῖον. Ἠγέρθην ἐγκαίρως καὶ ἐνεδύθην ὑπὸ τῆς μητρός μου ἐπιμελέστερον τοῦ συνήθους. Ἀποῦ προεγευμάτισα, ὁ πατήρ μου με ὠδήγησεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἐν αὐτῷ εὔρον ἤδη πολλὰ παιδία. Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν εἰσῆλθεν ὁ διδάσκαλος. Ὑπηγόρευσεν εἰς ἡμᾶς τὸ πρόγραμμα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βιβλίων, τῶν ὁποίων εἶχομεν ἀνάγκην, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸν κανονισμόν. Ἐπειτα ἀπελύθημεν. Ἐν τῷ οἴκῳ διηγήθην πάντα εἰς τοὺς γονεῖς μου.

Ἐπεξεργασία τοῦ προηγουμένου ἐν τῇ τάξει.

Διδάσκαλος. Ὡς πρῶτον θέμα πρέπει νὰ γράψητε διήγησίν τινα, καὶ μάλιστα νὰ διηγηθῆτέ τι περὶ ὑμῶν αὐτῶν. Τὸ θέμα εἶνε: «ἡ εἰσοδός μου ἐν τῷ σχολεῖῳ.» Θὰ γράψω τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐπὶ τοῦ πίνακος, σεις δὲ σημειώσατε αὐτὴν εἰς τὸ τετράδιόν σας (γίνεται). Ὅταν σὰς διηγῶμαι τι, πρέπει πρῶτον νὰ δηλώσω, πότε τὸ συμβάν ἐγένετο. Ὡς πρῶτον λοιπὸν τοῦ θέματος πρέπει νὰ γράψωμεν: Πότε τὸ συμβάν ἐγένετο; (γίνεται ὁ διδάσκαλος γράφει τὴν ἐρώτησιν ταύτην καὶ ἐν γένει ὄλα τὰ κύρια σημεῖα μεγάλοις γράμμασιν ἐπὶ τοῦ πίνακος). Ἀποκρίθητε λοιπὸν εἰς τὴν ἐρώτησιν,

Μαθητής. Χθές.

Διδ. Ὅρθως· ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα οὕτως νὰ γράψωμεν τὴν ἀπόκρισιν. Πῶς θὰ γράψης λοιπὸν ταύτην;

Μαθ. Εἰσήλθον χθές εἰς τὸ σχολεῖον.

Διδ. Ἀλλὰ δὲν πρέπει εὐθὺς νὰ ἀρχίσωμεν διὰ τοῦ εἰσηλθόν ἄρχισον δι' ἄλλης λέξεως.

Μαθ. Χθές εἰσήλθον εἰς τὸ σχολεῖον.

Διδ. Γράψον οὕτως τὴν πρότασιν. (γράφει). Εἰς διήγησίν τινα εἶναι ἀναγκαῖον νὰ παρατηρῶμεν τὴν ὀρθὴν σειρὰν τῶν ἐννοιῶν. Ὅ,τι κατὰ πρῶτον συμβαίνει, πρέπει καὶ νὰ λέγηται πρῶτον, τὸ δὲ, ὅ,τι τελευταῖον συνέβη, ἀποτελεῖ τὸ τέλος. Ἄν λοιπὸν πρέπει νὰ τηρηθῆ ἡ ὀρθὴ τῶν ἐννοιῶν σειρὰ, πρέπει νὰ ἐρωτήσω ἑμαυτόν: Τί συνέβη χθές πρὸ τῆς εἰσοδου μου εἰς τὸ σχολεῖον; Ἐπειτα: Τί συνέβη κατὰ τὴν εἰσοδόν μου; Καὶ τέλος: Τί συνέβη κατὰ τὸ τέλος; Ἄς γράψωμεν λοιπὸν τὴν φράσιν «σειρὰ ἐννοιῶν» (γίνεται) καὶ κατόπιν ἐκ τῶν τριῶν ἐρωτήσεων: Τί συνέβη πρὸ τῆς εἰσοδου; (γίνεται). Τώρα ἀποκρίθητε καὶ εἰπέτε κατὰ πρῶτον, πότε χθές ἠγέρθητε;

Μαθ. «ἠγέρθην περὶ τὴν 7 ὥραν.»

Διδ. Ἐκαστος ἄς γράψῃ τὴν ἀπόκρισιν (ὁ διδάσκαλος γράφει ἐπὶ τοῦ πίνακος). ἠγέρθην ἐγκαίρως.

Τὴν λέξιν «ἐγκαίρως» δὲν θὰ ἔχητε μεταχειρισθῆ· σημαίνει: εἰς ἀρμόδιον καιρὸν, δηλαδὴ τόσον πρώτ, ὥστε ἡδυνάμην νὰ προετοιμασθῶ καθ' ἅλα.

Τώρα ἄς προχωρήσωμεν: Μετὰ τὴν ἔγερσιν ἀκολουθεῖ τὸ ἐνδύεσθαι. Ἐγείνε τοῦτο κατὰ τὸν συνήθη τρόπον; ἢ συνέβη τι ἰδιαίτερον;

Μ α θ. Ἐνεδύθην τὰ καλλίτερα μου φορέματα.

Δ ι δ. Ἡ μήτηρ σου ἐφρόντισε περισσότερον κατὰ τὴν ἐνδύσιν σου;

Μ α θ. «Μάλιστα.»

Δ ι δ. Ἦτο ἢ φροντίς μεγαλειτέρα ἢ μικροτέρα τοῦ συνήθους;

Μ α θ. Μεγαλειτέρα.

Δ ι δ. Πῶς δύνασαι λοιπὸν νὰ τὸ εἴπῃς;

Μ α θ. Ἡ μήτηρ μου μὲ ἐνέδουσε μετὰ περισσοτέρας ἐπιμελείας παρ' ἄλλοτε.

Δ ι δ. Αὐτὸ μετὰ περισσοτέρας ἐπιμελείας, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ «ἐπιμελέστερον» Ρράψον· ὁ διδάσκαλος γράφει: Ὅστις μόνος του ἐνδύεται, δὲν πρέπει νὰ γράψῃ οὕτω τὴν πρότασιν, ἀλλὰ νὰ τὴν μεταβάλλῃ κατὰ τι. Τίς ἔγραψεν αὐτὴν κατ' ἄλλον τρόπον; Ἄς τὴν ἀναγνώσῃ.

Μ α θ. Ἐνεδύθην ἐπιμελέστερον τοῦ συνήθους.

Δ ι δ. Τί συνέβη λοιπὸν, ἀφοῦ προσηυχθήθης καὶ προεγευμάτισας;

Μ α θ. «Ἐπορεύθην εἰς τὸ σχολεῖον.»

Δ ι δ. Μόνος;

Μ α θ. «Μάλιστα»—«ὄχι.»

Δ ι δ. Τίς σὲ ἔφερεν εἰς τὸ σχολεῖον;

Μ α θ. «Ὁ πατήρ μου»—«ὁ ἀδελφός μου.»

Δ ι δ. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἔκθεσιν;

Μ α θ. «Προσηυχθήθην, προεγευμάτισα καὶ ὠδηγήθην ὑπὸ τοῦ πατρός μου εἰς τὸ σχολεῖον.»

Δ ι δ. Πρὸ ὀλίγου ἠρχίσασμεν πρότασιν διὰ τοῦ «ἐπορεύθην.» Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἤγει τόσῳ καλῶς, ἄς θέσωμεν κατὰ σειράν τοὺς

αυτοὺς χρόνους, ἄς προσπαθήσωμεν νὰ ἀρχίσωμεν τὴν πρότασιν διὰ τοῦ χρονικοῦ «ἀφοῦ» καὶ ἀνάγνωσον ταύτην.— Ὁ διδάσκαλος γράφει: «Ἄφοῦ προστηυχήθη καὶ προεγευμάτισα, ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου εἰς τὸ σχολεῖον.» Εἰς ποίαν ἐρώτησιν ἀπεκρίθημεν ἤδη;

Μαθ. Εἰς τὴν ἐρώτησιν: Τί συνέβη πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸ σχολεῖον;

Διδ. Ἴνα κρατήσωμεν τὴν ὀρθὴν σειρὰν, πρέπει νὰ προβῶμεν ἤδη εἰς τὴν δευτέραν ἐρώτησιν: Ποία ἦτο αὕτη;

Μαθ. «Τί συνέβη κατὰ τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸ σχολεῖον;»

Διδ. Ἄλλ' ἄς ἐξακολουθήσωμεν περαιτέρω καὶ ἄς γράψωμεν: «Τί συνέβη ἐν τῷ σχολείῳ; (γίνεται). Τὴν ἐρώτησιν ταύτην σημειοῦμεν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ δύο καὶ πρὸ τῆς πρώτης ἐρωτήσεως γράφομεν τὸν ἀριθμὸν ἓν. Ἄφοῦ οἱ μαθηταὶ ἔγραψαν τοῦτο, γράφει τοῦτο καὶ ὁ διδάσκαλος.

Διδ. Ἦσο ὁ πρῶτος ἐν τῷ σχολείῳ; ἢ εὔρες ἤδη ἐκεῖ μαθητάς;

Μαθ. Εὔρον ἐκεῖ τινὰς—πολλοὺς—μαθητάς—ἤμην ὁ πρῶτος.

Διδ. Ἐκαστος ἄς ἀποκρίνηται εἰς τὴν ἐρώτησιν ἐγγράφως, ἀλλ' ἄς ἀποφεύγῃ νὰ ἀρχίξῃ διὰ τῆς λέξεως «ἐγώ.»

Ἀνάγνωθι!—Ἡ πρότασις ἢ θεωρεῖται ὡς ὀρθὴ ἢ διορθοῦνται τὰ λάθη.

Διδ. Ἄς γράψω τὴν πρότασιν καὶ εἰς τὸν πίνακα: «Ἐν αὐτῷ εὔρον ἤδη πολλοὺς παῖδας.»

Διδ. Ἐμείνατε μόνος ἐν τῷ σχολείῳ;

Μαθ. «Οὐχί, ἦλθεν ὁ διδάσκαλος.»

Διδ. Πότε;

Μαθ. «Εὐθὺς μετὰ τὴν κροῦσιν τοῦ κώδωνος.»

Διδ. «Πῶς λοιπὸν θὰ γράψωμεν;»

Μαθ. «Εὐθὺς μετὰ τὴν κροῦσιν τοῦ κώδωνος εἰσῆλθεν ὁ διδάσκαλος.»

Διδ. Ἄς γράψωμεν τοῦτο! (γίνεται).

Διδ. Τί ἔκαμεν ὁ διδάσκαλος;

Μαθ. «Ἐχαιρέτησεν ἡμᾶς.»

Διδ. Καί ἔπειτα;

Μαθ. «Ἐπειτα ὑπηγόρευσε τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων.»

Διδ. Καί ὕστερον;

Μαθ. «Ὑστερον εἶπεν εἰς ἡμᾶς, ποίων βιβλίων θὰ εἶχομεν ἀνάγκη.»

Διδ. Καί τέλος;

Μαθ. «Τελευταῖον ἀνέγνωσεν εἰς ἡμᾶς τὸν κανονισμόν τοῦ σχολείου.»

Διδ. Συγκεφαλαιώσον ὅ,τι ὁ διδάσκαλος ἔκαμεν.

Μαθ. «Ὁ διδάσκαλος ἐχαιρέτισεν ἡμᾶς, ὑπηγόρευσεν εἰς ἡμᾶς τὸ πρόγραμμα, εἶπεν ὅποια βιβλία θὰ χρειασθῶμεν, καὶ ἀνέγνωσεν εἰς ἡμᾶς τὸν κανονισμόν.»

Ὁ διδάσκαλος διατάσσει νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀπόκρισιν ὁ ἀσθενέστερος τῶν μαθητῶν καὶ προσέχει, ὥστε ὁ ἀποκρινόμενος νὰ παρατηρῇ τὴν ὀρθὴν τῶν ἐννοιῶν σειρὰν.

Διδ. Ἄς γράψωμεν τοῦτο. Ὑπαγόρευσον εἰς ἡμᾶς τοῦτο!

Μαθητῆς τις ὑπαγορεύει, ὁ δὲ διδάσκαλος γράφει: Ἐχαιρέτησεν ἡμᾶς, ὑπηγόρευσε τὸ πρόγραμμα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν βιβλίων, τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκη καὶ ἀνέγνωσε τελευταῖον τὸν κανονισμόν.—Ἐπειδὴ ὁ μαθητῆς πιθανῶς ὑπηγόρευσε τοῦτο οὐχὶ ἀκριβῶς, ὁ διδάσκαλος αἰτιολογεῖ τὴν παραλλαγὴν του.

Διδ. Τί συνέβη λοιπόν;

Μαθ. «Ἐπορεύθημεν εἰς τὸν οἶκον.»

Διδ. Τίς δύναται νὰ τὸ ἐκφράσῃ ἄλλως;

Μαθ. «Ἀπελύθημεν ὕστερον καὶ μετέβημεν εἰς τὸν οἶκον.»

Διδ. Γράψατε αὐτό! Ὁ διδάσκαλος γράφει: Ἐπειτα ἀπελύθημεν. Τώρα καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἐρώτησιν ἔχομεν ἀποκριθῆ. Εἶνε λοιπόν ἡ ἐκθεσις γεγεννημένη;

Μαθ. «Οὐχί, ὑπολείπεται ἀκόμη ἡ τρίτη ἐρώτησις.»

Διδ. Πῶς ἔχει αὕτη;

Μαθ. «Τί συνέβη μετὰ ταῦτα;»

Διδ. Ἄς γράψωμεν καὶ ταύτην καὶ ἄς σημειώσωμεν διὰ τοῦ τρία.—

Διδ. Τί ἔκαμες εἰς τὸν οἶκον;

Μαθ. «Διηγῆθην πάντα εἰς τοὺς γονεῖς μου.»

Διδ. Ἀρχίσον τὴν πρότασιν οὕτως: Ὅτε ἔφθασα εἰς τὸν οἶκον.

Μαθ. «Ὅτε ἔφθασα εἰς τὸν οἶκον, διηγῆθην πάντα εἰς τοὺς γονεῖς μου.»

Διδ. Γράψετε αὐτό!—

Ἦδη θὰ παρασταθῆ ἡ Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ πίνακος κατὰ τὸ ἀκόλουθον σχῆμα:

(ἀκολουθεῖ).

Ε. ΓΑΛΑΝΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΩΝ ΔΙΑ ΜΙΚΡΑΣ ΣΦΑΙΡΑΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

(Συνέχ. ἴδε εἰς προηγ. τεύχ. Γ' καὶ Δ'.)

Ἄλλὰ δεύτερον χωρίον περὶ τῆς παιδιᾶς ταύτης εἶνε τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν ἀπόσπασμα τοῦ Ἀντιφάνους, ἔπερ ὁ Eitner παραδόξως συσχετίζει πρὸς τὸ Ἐπίσκυρος, πρὸς δ' ὅμως οὐδὲν κοινόν. Τὸ χωρίον ἔχει: «σφαῖραν λαβὼν τῇ μὲν διδοῦς ἔχαιρε, τὸν δ' ἔφευγ' ἄμα, τὸν δ' ἐξέκρουσε, τὸν δ' ἀνέστησε πάλιν κλαγκταῖσι φωναῖς.» Καὶ ἐνταῦθα φανερώς πᾶσα τοῦ παίζοντος ἡ τέχνη ἐσκόπει νὰ ἀπατήσῃ τὸν ἀντίπαλον ὡς πρὸς τὴν σκοπούμενην διεύθυνσιν τῆς πρὸς βολὴν σφαίρας. (1)

Καὶ διατί τοῦτο; Μόνον διότι ὁ παίζων κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἤθελε νὰ κατορθώσῃ ὥστε νὰ μὴ ληφθῆ ἡ σφαῖρα. Ἄν δὲ τοῦτο συμβαίνοι, ἔπεται ἀναγκαιῶς ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ παιδιᾷ ἡ λήψις ἦτο

(1) Πρβ. Γαλ. «Εἰ μὴ τις ἀκριβῶς τὴν ῥοπὴν τῆς σφαίρας εἰς ὅτι φέροιτο, προαισθάναιτο, διαμαρτάνειν τῆς λαβῆς ἀναγκαῖον ἐστὶν αὐτόν.»